

Dosarul nr. 2r-490/2022
2-21000853-01-2r-17102022

prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Central (jud: V. Robu)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza)

DECIZIE

23 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței,
judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Liubovi Morozova,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Teritorială Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină împotriva Liuboviei Morozova cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și penalității,
împotriva încheierii din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 04 ianuarie 2021, Agenția Teritorială Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a depus cerere de chemare în judecată împotriva Liuboviei Morozova prin care a solicitat încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anul 2019 în sumă de 4 056 de lei și penalității în sumă de 1 111,34 lei.

La 07 mai 2021, Agenția Teritorială Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a înaintat cerere de majorare a pretențiilor solicitând și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 12 mai 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, corectată prin încheierea din 28 septembrie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Central s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Teritorială Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. S-a încasat de la Liubovi Morozova în beneficiul Agenției Teritoriale Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină prima de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anul 2019 în mărime de 4 056,00 de lei, penalitatea în mărime de 1 111,34 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 270 de lei, iar în total suma de 5 437,34 de lei. S-a încasat de la Liubovi Morozova în beneficiul statului cheltuielile de judecată ce constituie taxa de stat de plata căreia reclamantul a fost scutit la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 270 de lei.

Invocând netemeinicia hotărârii primei instanțe la 17 august 2022 Liubovi Morozova a contestat-o cu apel, solicitând casarea hotărârii cu remiterea cauzei la rejudecare.

Prin încheierea din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți s-a respins cererea de repunere în termen a apelului declarat de Liubovi Morozova. S-a restituit cererea de apel depusă de Liubovi Morozova, împotriva hotărârii din 12 mai 2021 a Judecătorei Drochia, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Teritorială Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină împotriva Liuboviei Morozova cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și penalității, ca fiind tardivă.

La 10 octombrie 2022, Liubovi Morozova a depus cerere de recurs, împotriva încheierii din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia cu repunerea în termen a cererii de apel.

În motivarea recursului a indicat că nu au cunoscut despre examinarea cauzei în prima instanță, în acea perioadă se afla peste hotarele țării, astfel, abia la revenirea în țară a aflat despre existența hotărârii, motiv pentru care consideră neîntemeiată încheierea instanței de apel de respingere a cererii de repunere în termen a apelului.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat încheierea contestată la 20 septembrie 2022.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei încheierii prin scrisoarea de însoțire din 21 septembrie 2022 (f.d. 68-69), recepționată de recurentă la data de 26 septembrie 2022 (f.d. 70), astfel, recursul declarat la 10 octombrie 2022, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427, lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Instanța de recurs reține că prin hotărârea din 12 mai 2021 a Judecătorei Drochia, sediul Central, corectată prin încheierea din 28 septembrie 2021 a Judecătorei Drochia, sediul Central s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Teritorială Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. S-a încasat de la Liubovi Morozova în beneficiul Agenției Teritoriale Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină prima de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anul 2019 în mărime de 4 056,00 de lei, penalitatea în mărime de 1 111,34 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 270 de lei, iar în total suma de 5 437,34 de lei. S-a încasat de la Liubovi Morozova în beneficiul statului cheltuielile de judecată ce constituie taxa de stat de plata căreia reclamantul a fost scutit la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 270 de lei.

Invocând netemeinicia hotărârii primei instanțe la 17 august 2022 Liubovi Morozova a contestat-o cu apel, solicitând casarea hotărârii cu remiterea cauzei la rejudecare.

Or, prin încheierea din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți s-a respins cererea de repunere în termen a apelului declarat de Liubovi Morozova. S-a restituit cererea de apel depusă de Liubovi Morozova, împotriva hotărârii din 12 mai 2021 a Judecătorei Drochia, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Teritorială Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină împotriva Liuboviei Morozova cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și penalității, ca fiind tardivă.

În debut, Colegiul menționează că în conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Art. 362 alin. (2)-(3) Cod de procedură civilă, statuează că termenul de apel se întrerupe prin decesul participantului la proces care avea interes să facă apel sau prin decesul mandatarului căruia i se comunicase hotărârea. În astfel de cazuri, se face o nouă comunicare la locul deschiderii succesiunii, iar termenul de apel începe să curgă din nou de la data comunicării hotărârii. Pentru moștenitorii asupra cărora au fost instituite măsuri de ocrotire judiciară sau pentru cei dispăruți fără veste termenul curge din ziua în care se numește tutorele sau curatorul. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În conformitate cu art. 26 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă, procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale.

Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

Mai mult, în conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Prin prisma normelor de drept precitate în coroborare cu actele cauzei, Colegiul consideră întemeiată concluzia instanței de apel, prin care a indicat că apelanta urma să declare apel împotriva hotărârii din 12 mai 2021 în termen de 30 de zile, de la pronunțarea dispozitivului, însă cererea de apel a fost depusă abia la data de 17 august 2022, cu depășirea termenului de 30 de zile prevăzut de lege.

De altfel, întru interpretarea corectă a prevederilor art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, este de înțeles că termenul declarării apelului se calculează nu de la momentul comunicării dispozitivului hotărârii, nu de la data depunerii cererii de întocmire a hotărârii integrale, dar de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Respectiv, aceste prevederi legale sunt aplicabile atât pentru partea, care a fost prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, cât și pentru partea care a fost absentă. Prin urmare, legislația nu prevede alte excepții privitor la termenul de declarare a apelului.

În temeiul art. 116 Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

În speță, Colegiul consideră întemeiată argumentarea instanței de apel prin care a menționa că apelanta nu a invocat nici un argument întemeiat referitor la omiterea termenului de depunere a apelului, constatând lipsa probelor care ar confirma temeinicia omiterii termenului prevăzut de lege pentru declararea apelului.

Mai mult ca atât, instanța de apel întemeiat a remarcat faptul că nu poate fi reținut argumentul apelantei precum că nu a cunoscut despre existența litigiului, în condițiile în care la data de 08 decembrie 2021 aceasta a achitat suma de 270 de lei dispusă spre încasare în temeiul hotărârii din 12 mai 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Central (f.d. 48)

Așadar, în situația în care apelanta nu au dispus cu bună-credință și diligență de drepturile sale procedurale, prin lege a operat decăderea din dreptul de declarare a apelului, ceea ce a avut ca efect trecerea hotărârii contestate în puterea lucrului judecat.

În această ordine de idei, se impune a învedera că termenul de apel este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

De altfel, Colegiul învederează că respectarea de către părți a termenilor legali constituie o obligare pozitivă a părților și are menirea asigurării bunei funcționări a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în cazul în care partea înaintează o cerință de repunere în termen, justificată obiectiv și probată prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și 362 Cod de procedură civilă, prin care va dovedi că omiterea termenului a fost cauzată de motive întemeiate.

În sensul art. 10 alin. (1) - (3) Cod de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

Sanțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Colegiul remarcă faptul că, participanții la proces care dețin un interes material și/ sau procesual în examinarea cauzei civile, trebuie să manifeste un comportament activ în susținerea poziției prin înaintarea de cereri, prezentarea de probe în susținerea poziției în cadrul procesului civil.

Raportând cadrul legal enunțat la circumstanțele speței, instanța de apel corect a considerat că în speță nu sunt întrunite temeiurile legale întru admiterea cererii apelantei de repunere în termen.

În circumstanțele expuse, Colegiul consideră neîntemeiate argumentele recurenței privind motivele omiterii termenului de contestare a hotărârii și lipsite de suport probatoriu, urmând a fi respinse.

Pe cale de consecință, instanța de judecată consideră că recurenții au demonstrat o neglijență a drepturilor lor procedurale stipulate în legislația națională. Or, ultimii trebuiau să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja drepturile de acces la instanță. Contrar celor menționate, apelanta nu a dat dovadă de promptitudine în vederea exercitării căii de atac în termen.

Aici se impune a scoate în evidență că CtEDO, în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11.09.2007).

Articolul 6 §1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, garantează fiecăruia dreptul de a se adresa unui tribunal pentru ca ultimul să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor sale civile.

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului.

În acest context, este de menționat că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu se conciliază cu art. 6 § 1 al Convenției decât în cazul în care acestea urmăresc un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat.

Conform practicii CtEDO restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, spre exemplu, *Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others v. the United Kingdom*, Reports 1998-IV, p. 1660, § 72; *Malahov c. Moldovei*, hotărârea din 07 iunie 2007).

Din considerentele menționate și având în vedere că Curtea de Apel Bălți, corect a respins cererea de repunere în termenul de declarare a apelului și a restituit cererea de apel, iar argumentele invocate în recurs poartă un caracter declarativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

ajunge la concluzia că recursul este neîntemeiat și necesită a fi respins, cu menținerea încheierii recurate.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Liubovi Morozova.

Se menține încheierea din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Teritorială Nord a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină împotriva Liuboviei Morozova cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și penalității.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Victor Burduh

Galina Stratulat